

SVENSKA KENNELKLUBBEN
HUNDÄGARNAS RIKSORGANISATION

Författare
Svenska Rottweilerklubben
Version
2

Status
Remiss

Ras-dokument avseende
Rottweiler
Reviderad
2020

Rasspecifik avelsstrategi (RAS) för **ROTTWEILER**

Innehållsförteckning

Inledning.....	5
Generellt om rasen.....	6
Rasens historia, bakgrund och utveckling.....	6
Rottweiler i Sverige	7
Övergripande avelsmål för rasen	7
Rasens population och avelsstruktur	8
Nulägesbeskrivning	8
Populationsstorlek, registreringssiffror	8
Genomsnittlig kullstorlek	8
Inavel och inavelstrend	9
Användning av avelsdjur	10
Import av hundar från andra länder	11
Sammanfattning.....	11
Mål.....	12
Kortsiktiga mål.....	12
Långsiktiga mål	12
Strategier	12
Hälsa	13
Nulägesbeskrivning	13
Agria Breed Profile	13
Tumörer.....	14
Rörelseapparaten	14
Korsbandsskador	14
Osteochondros	15
Ryggproblem	15
Mag-tarmsjukdomar	16
Epilepsi	16
Officiella hälsoprogram	17
Höftledsdysplasi	17
Armbågsledsdysplasi	18

Index för HD och ED	20
Andel röntgade hundar	21
HD och ED status för föräldradjur	21
JLPP	22
Sammanfattning	22
Mål	22
Kortsiktiga mål	22
Långsiktiga mål	22
Strategier	23
Mentalitet	24
Nulägesanalys	24
Mentalbeskrivning (MH)	26
Antal mentalbeskrivna rottweiler	26
Önskat beteende	27
Mentalindex	27
Rasprofil för MH	28
Korningens mentaldel (MT)	28
Sammanfattning	29
Mål	30
Kortsiktiga mål	30
Långsiktiga mål	30
Strategier	30
Bruksegenskaper och deltagande vid bruksprov	31
Nulägesanalys	31
Mentalitet och bruksegenskaper	31
Mål	32
Kortsiktiga	32
Långsiktiga	32
Strategi	32
Exteriör	33
Nulägesbeskrivning	33
Exteriörbedömning / exteriörbeskrivning	33
Exteriöra avvikelser	33
Mål	35

Kortsiktiga.....	35
Långsiktiga	35
Strategier	35
Det fortsatta arbetet med RAS.....	36
Slutord	36
Källor.....	37

Inledning

De rasspecifika avelsstrategierna (RAS) för rottweiler, ska fungera som ett hjälpmedel för uppfödare och hanhundsägare i samband med avel. Det ska även fungera som ett stöd för den som letar efter en rottweilervalp eller vuxen hund.

RAS har sina grunder i rasstandarderna (se bilaga 1) och Svenska Kennelklubbens (SKK) mål om att vi ska föda upp sunda hundar, hundar som är mentalt och fysiskt friska. RAS tar upp problemområden, mål vi vill uppnå, samt strategier och prioriteringar som måste till för att vi ska kunna nå dessa mål.

RAS är ett levande dokument som belyser nuläget, flaggar för "brister" som finns och redogör för var vi är nu och var vi är på väg. RAS giltighetstid är fem år, det vill säga målen för detta RAS bör vara uppnådda senast 2025. Revidering och ändring av tidsaxeln är vid behov möjligt.

De rasspecifika avelsstrategierna för rottweiler syftar till att bibehålla rasens egenskaper och utseende, genom att belysa vikten av avel mot rasstandarderna. Den gäller alla uppfödare och alla hundägare som lånar ut sin eller sina hundar till avel, även de som inte är medlemmar i rasklubben.

Det är viktigt att alla uppfödare och ägare av rottweiler samarbetar för rasens bästa genom att de:

- ✓ Aktivt medverkar till insamling av underlag för utvärdering genom hälsoundersökningar, enkäter och liknande
- ✓ Aktivt medverkar till att bevara rasens genetiska mångfald
- ✓ Undviker att använda för unga individer i avel
- ✓ Endast använder mentalt, funktionellt och exteriört rastypiska hundar i avel
- ✓ Undviker extremavel

Alla som föder upp rottweiler inom Svenska Kennelklubben är skyldiga att följa de lagar, förordningar, regler, riktlinjer och policy som rör avelsarbetet. Bland annat:

- ✓ Europarådets konvention till skydd för sällskapsdjur
- ✓ Djurskyddslagen med regler och förordningar
- ✓ SKK:s grundregler, avelspolicy, registreringsregler och etiska riktlinjer
- ✓ Rasklubbens RAS-dokument (detta dokument)

Generellt om rasen

Rottweilern är en medelstor till stor, kraftig hund, varken klumpig eller lätt, inte högställd eller luftig. Den väl proportionerliga, kompakta och kraftiga kroppen skall ge intryck av stor styrka, rörlighet och uthållighet.

Ursprungsland/Hemland:	Tyskland
Användningsområde:	Brukshund
FCI klassifikation:	Grupp 2, sektion 2.2 med arbetsprov
FCI nummer:	147

Rasens historia, bakgrund och utveckling

Rottweiler räknas till de äldsta hundraserna. Dess ursprung går tillbaka till romartiden, då den användes som vakt- och boskapshund. Hundarna följde de romerska legionerna över alperna som människans beskyddare och som boskapshund. I trakten av Rottweil (Tyskland) sammanstrålade dessa hundar med de inhemska hundarna och en uppblandning skedde.

Rottweilerns huvuduppgift blev att driva och vakta boskapshjordar och att försvara husbonden och dennes egendom. Rasen fick sitt namn efter den gamla tyska riksstaden Rottweil och blev till en början kallad "Rottweiler metzgerhund" (metzger = slaktare). Slaktarna födde upp denna hund typ enbart utifrån deras bruksegenskaper och ändamålsenlighet. Härigenom utvecklades med tiden en utmärkt vakt- och boskapshund, som också kunde användas som draghund.

Under andra halvan av 1800-talet överfördes boskapstransporterna till järnvägen och behovet av boskapsdrivande hundar försvann. I början av 1900-talet fanns bara ett fåtal rottweiler kvar. 1901 inleddes räddningsarbetet och 1907 bildades den första rasklubben i Tyskland.

När man i början av 1900-talet sökte lämpliga polishundar prövades också rottweilern. Det visade sig mycket snabbt att den var väl lämpad för polisarbete och 1910 godkändes rasen officiellt som polishund.

Avelsarbetet inriktades på att få fram en kraftfull hund som är svart med rödbruna, klart avgränsade tecken och som trots det kraftiga helhetsintrycket ändå visar ädelhet och som särskilt väl lämpar sig som tjänste-, räddnings- och brukshund.

Rottweiler i Sverige

År 1916 föddes den första kullen rottweilervalpar i Sverige.

Avelsavdelningen för Rottweiler (senare Svenska Rottweilerklubben) bildades 1968 och redan vid bildandet insåg ett antal insiktsfulla uppfödare vikten av att få både uppfödare och valpköpare att arbeta för öppen redovisning. Först och främst gällde det att få en överblick av rottweilerns status i de grundläggande förutsättningarna för en funktionell brukshund. Det vill säga en frisk hund med god mentalitet och som är lämplig för bruksarbete.

Detta ledde till att rasklubben har legat i framkant och tidigt samarbetat med universitet, Svenska Kennelklubben och Svenska Brukshundklubben gällande bland annat röntgen av höfter och armbågar (HD/ED), registreringskrav och mentalbeskrivningar (MH). Samarbetet fortsätter än i dag. För mer detaljerad information om rasklubbens historia och dess arbete för rasen, gå gärna in på rottweilerklubbens hemsida www.rotweilerklubben.se

Svenska Rottweilerklubben är en del av Svenska Brukshundklubben (SBK), som har ett samordnande ansvar för ett 20-tal brukshundraser i Sverige.

Rottweilerns användningsområden är idag många. De är utmärkta patrullhundar inom Försvarsmakten, räddningshundar, spår- och sökhundar, assistanshundar och aktiva familjehundar.

Övergripande avelsmål för rasen

Svenska Rottweilerklubben arbetar i enlighet med Svenska Kennelklubbens avelspolicy och Svenska Brukshundklubbens stadgar för rasklubbar. Rasklubben ska väcka intresse och främja avel av sunda, mentalt och exteriört goda rottweiler samt utveckla och bevara dess bruksegenskaper.

Rasens utveckling och framtid är i uppfödarnas händer. Uppgiften är att förvalta rasen på bästa sätt och genom långsiktigt, målinriktat och hållbart avelsarbete undvika brister inom hälsa, funktion, exteriör och mentalitet. En förutsättning för detta är att varje avelsbeslut fattas med rasens bästa för ögonen.

Det är av stor vikt att vi avlar fram socialt självsäkra, vänliga och trygga hundar.

“It is the human’s responsibility what is coming out of our breed rottweiler! This concerns breeding, training, health and life together.”

“The target of breeding is more than ever: Healthy and self-assured and friendly companion and family dogs associated with excellent shape and performance”!

– Tyska Rottweilerklubben, ADRK

Rasens population och avelsstruktur

Antalet registrerade rottweiler ökade under första halvan av 2000-talet från ca 1000 registreringar per år, för att nå sin kulmen 2009 med 1500 registreringar. Antalet registrerade hundar har sedan dess minskat med omkring 50%. Rasen har de senaste åren legat på ca 650 registrerade hundar per år, vilket rasklubben för närvarande anser vara en önskvärd nivå.

Andelen importerade rottweiler har de senaste åren ökat. Från ca 3 % mellan åren 2004 och 2009, till ca 8 % 2015–2018. Mellan 2009 och 2018 innebär det att ca 30–50 hundar importerats varje år.

Närheten till Europa gör att det går att se hela Europa som en enhet, och vår svenska avelspopulation är inte beroende av inhemska eller importerade hundar. Däremot är tillgången till kunskap om de svenska hundarnas hälsoläge och mentala egenskaper generellt mycket högre än hos de utländska hundarna och dess släktingar. Det ställer därför ökade krav på uppfödarens och valpköparens förmåga att söka relevant information vid val av utländska föräldradjur.

Nulägesbeskrivning

Populationsstorlek, registreringssiffror

I diagrammet ovan redovisas antalet svenskfödda rottweiler 2000–2019.

Genomsnittlig kullstorlek

Genomsnittlig kullstorlek inom rasen är 6,4 valpar.

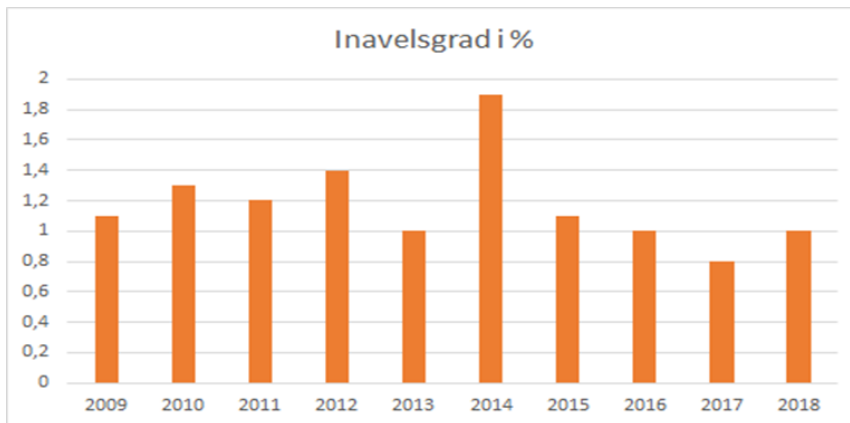
Inavel och inavelstrend

Inavel innebär att man parar individer som i varierande grad är släkt med varandra (inavelsgrad). Linjeavel är ett annat ord för inavel.

Rottweiler är generellt inte belastad med hög inavelsgrad och uppvisar heller ingen trend med höga procentuella inavelsparningar.

För att genetiskt bevara en ras krävs det en bred avelsbas. Det innebär att inavelsgraden ska hållas på en så låg nivå som möjligt, och att enstaka individer inte tillåts lämna för stort avtryck i populationen.

Genom att hålla inavelsgraden i rasen fortsatt låg har färre av våra hundar samma gener och det minskar risken för förekomst av sjukdomar. En låg inavelsgrad minskar även risken för att egenskaper vi värnar om och är specifika för rasen går förlorade.

Parning mellan besläktade individer ökar inte bara risken för att recessiva defekta anlag ska dubbleras. Åtskilliga studier visar att inavel också har en negativ inverkan på egenskaper som är förknippade med reproduktion och överlevnad, även kallat "fitness". Det begrepp som används för att beskriva denna påverkan är inavelsdepression. Något som bland annat kan ta sig uttryck i minskad fruktsamhet hos föräldradjuren, minskad kullstorlek samt försämrade tillväxt och livskraft hos avkomman.

Sett till en hundras som helhet är en konsekvens av att vissa genvarianter dubbleras och blir vanligare i populationen, att andra i sin tur blir ovanliga eller rentav går förlorade. Inavel reducerar på det här sättet den genetiska variationen i rasen och undergräver möjligheterna till en långsiktigt hållbar utveckling.

Svenska Kennelklubbens rekommendation är att aldrig genomföra parningar som överstiger 6,25%. Det motsvarar att hundarna är kusiner, alltså väldigt nära besläktade. Denna procent är inte en önskvärd procentsats utan ska ses som en absolut övre gräns. Om majoriteten av parningar ligger på denna nivå kommer inavelsökningen i rasen som helhet att bli alldeles för hög. För rottweiler bör inavelsgraden hållas under 1,5 % för att inte öka inavelsgraden i rasen.

Användning av avelsdjur

Mellan åren 2009 och 2018 användes 128 svenskfödda och 109 utrikesfödda hanhundar (totalt 237) i avel. Under samma period användes 300 svenskfödda tikar och 91 utrikesfödda tikar (totalt 391) i avel.

Den genomsnittliga åldern för första kullen (hane och tik) var under perioden 3 år. Av de svenskfödda hundar som ingick i avel mellan åren 2009 och 2018 fick 8 % av tikarna och 24,2 % av hanarna sin första kull före 2 års ålder. För en ras som mognar relativt sent både fysiskt och psykiskt är det oroande att en jämförelsevis stor andel hundar debuterar i avel i så unga år. Man brukar räkna med att en rottweiler är "färdig" fysiskt och psykiskt först vid ca fyra års ålder.

En betydande fördel med en fördröjd avelsdebut är att mer kunskap om en individ och dennes nära släktingars sjukdomar, mentalitet och arbetskapacitet har framkommit. Flera ärftliga sjukdomar, till exempel epilepsi, debuterar oftast mellan ett och fem års ålder.

Däremot vet man inget om en individs nedärvbara egenskaper förrän denne fått avkommor. Av den anledningen är det mycket viktigt att begränsa antalet kullar för en avelshanne under dennes debutår och tidigt utvärdera avkommorna.

Ingen hane bör ges tillfälle att få fler valpar än 5 % av de som föds under hans generation. Idealet är att inte överskrida 2 % och högsta lämpliga antalet är 77 valpar. Med en genomsnittlig kullstorlek på 6,4 innebär det ca 11 kullar under hanhundens livstid.

Svenska Rottweilerklubben uppmanar alla hanhundsägare och uppfödare att ta sitt ansvar och begränsa hundens användande när denna övre rekommenderade gräns har uppnåtts.

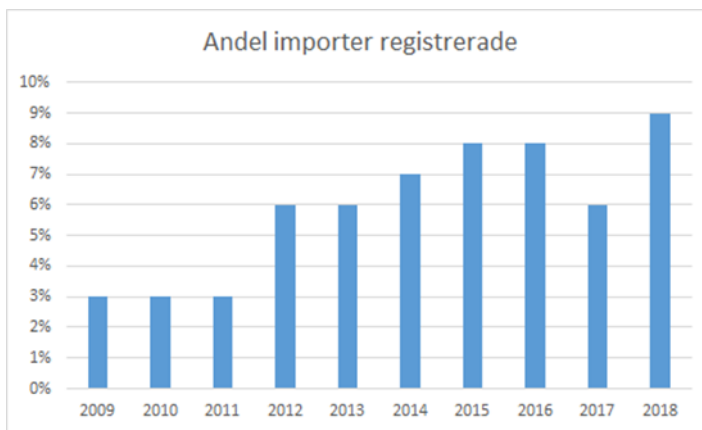
Hanhundar med fler än 77 registrerade avkommor 2009–2018:

<u>Hanhund</u>	<u>Antal registrerade avkommor</u>	<u>Antal registrerade barnbarn</u>
Heiza's Hurricane S18007/2006	135	337
Lilla Aftonstjärnas Faraon S34125/2007	129	82
Jordan House Of Lazic SE31893/2017	107	10
Just Ask Yale SE66567/2010	100	71
Everotts Mysak S35045/2007	83	213
Ferris Vom Lauberg SE46414/2011	82	129

Ett högre antal registrerade avkommor för några få hanhundar leder till minskad genetisk variation (högre inavel) och avelspopulation. Man bör vara uppmärksam på om samma hund förekommer på fler platser i sin tilltänkta hunds stamtavla, än de fem generationer som visas på till exempel SKK avelsdata.

En avelsmatador är en hund (hane eller tik) som under sin livstid producerar mer än 5 % av alla valpar som föds under en 5 års period. När en hund blir en avelsmatador så kan det ha en stor inverkan på populationen om det visar sig att hunden har defekta gener som leder till sjukdom hos avkommor eller ättlingar. Det blir mycket svårt att i senare generationer undvika inavel på avelsmatadorer vilket ökar risken för dubblering av defekta gener

Import av hundar från andra länder

De senaste åren har antalet importerade hundar ökat. Från ca 3 % mellan 2004 och 2009, till ca 8 % mellan 2015–2018. Mellan 2009 och 2018 innebär det ca 30–50 hundar per år.

Sammanfattning

Rasens registreringssiffror har sjunkit markant de senaste åren och är nästintill halverade om man jämför år 2009 och 2018, vilket rasklubben för närvarande anser vara en önskvärd nivå. Inavelsgraden har hållits på en moderat nivå och målet för rasen är att bibehålla den breda avelsbasen, så att inavelsgraden på 1,5 % och den genetiska variationen fortsatt hålls på en acceptabel nivå.

Vi ser en trend att allt fler individer tas i avel i unga år. Det är därför viktigt att vi är uppmärksamma på och arbetar för att höja debutåldern. Det gäller framför allt för hanhundar. Det är även viktigt att man begränsar antalet kullar för en avelshanne under dennes debutår, och tidigt utvärderar avkommorna.

Det är dessutom många individer som används i avel utan utvärdering av tidigare kullar. Detta är något vi måste uppmärksamma och arbeta för att förändra.

Mål

Rasklubben ska tillsammans med uppfödare och hanhundsägare verka för att bibehålla rasens genetiska variation.

Kortsiktiga mål

- ✓ Att 95 % av avelsdjuren gör avelsdebut efter 3 års ålder
- ✓ Avelshannar ska utvärderas för vidare avel efter sin tredje kull
- ✓ Avelstikar ska utvärderas för vidare avel efter sin andra kull

Långsiktiga mål

- ✓ Att bibehålla nuvarande registreringssiffror på ca 650 nya registreringar per år
- ✓ Att få fler uppfödare engagerade och bli medlemmar i rasklubben för att på så sätt öka kunskapen och arbeta mot gemensamma mål
- ✓ Att hålla inavelsnivån på max 1,5 % i genomsnitt de kommande fem åren

Strategier

- ✓ I olika forum ska uppfödare få information och utbildning inom avel och om rasens aktuella situation
- ✓ Att regelbundet redovisa aktuell statistik gällande registreringar, inavelstrend och utvärderingar
- ✓ Införa webbaserade uppfödarträffar och utbildningar för att fler ska få möjlighet att ta del av information och utbildning
- ✓ Ha ett aktiv och kunnigt utskott för avel och hälsa
- ✓ Delge material till uppfödare av rasen rottweiler oavsett om de är medlemmar eller inte

Hälsa

Nulägesbeskrivning

Rottweiler är en jämförelsevis högt sjukdomsdrabbad ras och har idag en hög försäkringspremie hos de flesta försäkringsbolag. Rottweiler kan drabbas av flera vanliga sjukdomar och det är viktigt att man noga undersöker hälsostatusen hos tilltänkta avelsdjur eller föräldrarna till den valp man är intresserad av.

De sjukdomstillstånd som kan registreras hos Svenska Kennelklubben idag är höftledsdysplasi (HD), armbågsdysplasi (ED), ögonsjukdomar och JLPP (dödlig nervsjukdom).

Övriga sjukdomar som kan finnas har uppfödaren en plikt att upplysa potentiella valpköpare om. Men det är även viktigt att man som valpköpare frågar om hälsostatus hos föräldrarna och deras släktingar innan man köper sin valp.

Det bör ligga i allas intresse att både uppfödare och hundägare inom rasen upplyser om eventuella sjukdomstillstånd som förekommer hos enskilda individer och kullar/linjer. Det gynnar inte rasen att hemlighålla information som kan påverka kommande generationers hälsa.

Agria Breed Profile

Försäkringsbolaget Agria är en av de största aktörerna på marknaden för hundförsäkringar. De tar regelbundet fram statistik om skadefrekvens, skadeorsak, avlivningsorsak och mycket mer. Då statistiken endast är från ett av många bolag kan information om vissa sjukdomar och skador bli något missvisande. Men statistiken anses ändå vara en god indikation på hur rasen ligger till sjukdomsmässigt.

Medianålder (år) vid dödsfall för rottweiler är 7,1 år och för alla raser 7,4 år.

De tre främsta orsakerna till dödsfall hos rottweiler år 2011–2016:

1. Neoplasi (tumörer)
2. Rörelseapparaten
3. Mage/tarm

De fyra främsta orsakerna till veterinärvård hos rottweiler år 2011–2016:

1. Rörelseapparaten	3. Mage/tarm
2. Skada	4. Neoplasi (tumörer)

Tumörer

Cancer orsakas vanligtvis av en kombination av arv och miljö. Juvertumörer är den vanligaste cancerformen hos tikar och har många likheter med bröstcancer hos människor.

Osteosarkom och lymfom är hundens vanligaste elakartade tumör-/cancersjukdomar. Sjukdomen drabbar framförallt storvuxna raser. Det är en komplex och dödlig sjukdom där de bakomliggande orsakerna är okända. Hos Universitetsdjursjukhuset (SLU) i Uppsala pågår det forskning där blodprover önskas från bland annat rottweiler.

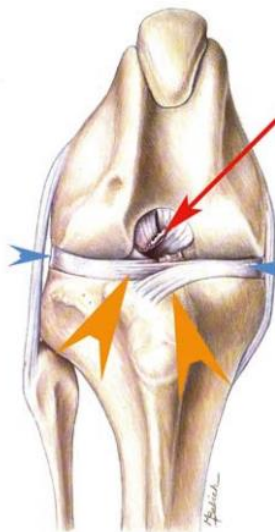
Rörelseapparaten

Smärtsymtom i rörelseapparaten är den främsta orsaken till att rottweilerägare söker veterinärvård. Smärta i knä, armbåge och rygg är de tre främsta diagnostiserade åkommorna inom detta område. Armbågsproblem, ED-fel och osteochondros, samt korsbandsskada är väl kända problem och hundar med dessa fel ska inte användas i avel. Det gäller också hundar med flera nära släktingar som drabbats av dessa problem. Smärta och sjukdom i ryggen är något som börjat visa sig allt oftare inom rasen, och är något man också måste ta hänsyn till vid avel. Rasklubben ska undersöka förekomsten av ryggproblem ytterligare.

Korsbandsskador

Korsbandsruptur är en vanlig knäskada hos hundar och är en av de vanligaste orsakerna till bakbenshätta hos hund. Hos hundar är det vanligt med skador på framför allt det främre korsbandet.

Skadan kan vara rent traumatisk och drabba ett från början friskt korsband som belastas för mycket vid ett tillfälle. Oftast är dock grundorsaken en nedbrytande (degenerativ) ledsjukdom som uppkommer på grund av förslitningsskador då leden inte är riktigt stabil, ledvinklarna är för dåligt utvecklade eller en kärlskada har uppkommit i korsbandet. En kronisk inflammation uppstår i leden som försvagar korsbandet så att det till slut brister. Korsbandet kan gå av helt eller partiellt (delvis).

Bilden visar höger knäled hos en hund med korsbandsruptur.

Osteochondros

Osteochondros kan uppträda i alla leder men man ser besvär främst från armbågsled, hasled, och bogled. Bakgrunden till osteochondros och andra tillväxtrubbningar i skelett och leder (förkortat OCD), samt lösa benbitar i armbågsleden (förkortat FCP), är genetiskt betingade sjukdomar. Det betyder att bakgrunden till sjukdomen är ärftlig.

Men OCD och FCP är inte medfött. Ledskadorna finns alltså inte när valpen föds. I stället uppstår en tillväxtrubbning under den fas när valpen växer som allra fortast, oftast vid 4–6 månaders ålder. Den genetiska bakgrunden för OCD och FCP är sannolikt kopplad till anlaget för snabbvuxenhet.

Utfodringen har betydelse för uppkomsten av OCD och FCP och andra tillväxtrubbningar. Hos en individ eller ras som saknar genetiska anlag för att utveckla OCD kan man inte framkalla sjukdomen genom felaktig utfodring. Men om hunden har anlagen kan skadorna utlösas och förvärras genom en felaktig utfodring. Framför allt är det överutfodring med kalk och energi, huvudsakligen kolhydrater och fett, som kan bidra till uppkomsten av OCD. Överutfodring med protein ger inte OCD. Generellt rekommenderas att man under tillväxten använder ett foder avsett för storvuxna hundraser. Det är klokt att välja ett foder från en välrenommerad tillverkare så att man kan lita på att sammansättningen är den rätta.

Motion kan i viss mån påverka utvecklingen och följderna av OCD och FCP. Det är mycket sällan unga hundar får för kraftig motion. Däremot är det dessvärre vanligt att köpare till valpar av större raser får instruktioner att skydda valpen från normal aktivitet och motion. Valpen får till exempel inte gå i trappor, hoppa in i bilen, vara lös eller leka. Sådana instruktioner motverkar helt sitt syfte. Under uppväxten bör man inte kräva fysiska prestationer eller ägna sig åt ren styrke- eller konditionsträning. Man bör även vara försiktig med lek med andra hundar, eftersom det kan uppstå stora påfrestningar på den växande kroppen. Men det är viktigt att den unga hunden får använda sitt skelett och sina leder till normal fysisk aktivitet.

Ryggproblem

Degenerativ Lumbosakral stenosis - även kallad DLSS - är en vanligt förekommande orsak till ryggsmärta hos hund. DLSS uppstår mellan den sista ryggkotan (L7) och den första korskotan (S1). Sjukdomen orsakar smärta i bakre ländryggen då en förträngning uppstår som trycker på nerverna i ryggraden. Hundens anatomi i kombination med hårt fysiskt arbete ökar risken att drabbas av DLSS. Ett av de första tecknen på DLSS är att hunden inte vill hoppa in i bilen och att den har ont när den sträcker sina bakben.

Spondylos är ytterligare en orsak till att hundar får ont i ryggen. Sjukdomen hänger ofta ihop med hundens ålder, det vill säga äldre hundar drabbas oftare än yngre. Spondylos orsakas av att rörligheten mellan två ryggkotor ökar och med tiden så bildas bryggor mellan dem. Ryggkotorna "växer ihop" och ryggen mer eller mindre stelopererar sig själv. När det sker har hunden inte längre ont om det inte är så att nerver ligger i kläm. Stelheten och rörelsestörningarna kan dock leda till att smärta uppkommer i andra delar av kroppen. Stelhet i ryggen, ospecifik smärta och rörelsestörningar är tecken på spondylos.

Mag-tarmsjukdomar

För mag-/tarmsjukdomar behöver vi undersöka närmare om det är hög andel kroniska tillstånd som mer kan bero på genetiska och ärftliga orsaker, eller om det är virus/bakterie relaterade sjukdomstillstånd som är vanligast.

Epilepsi

Rottweilern är drabbad av idiopatisk epilepsi och har sedan 2007 deltagit i ett forskningsprojekt för sjukdomen. Det är en genetisk sjukdom och därför ska drabbade hundar och dess närmaste släktingar uteslutas ur avel.

Epilepsi bör betraktas som ett symptom snarare än en sjukdom, detta då det kan finnas olika bakomliggande orsaker till att en hund får ett krampanfall. Ett krampanfall utlöses alltid från hjärnan, man brukar tala om en så kallad kramptröskel. Om denna tröskel överskrids, får individen ett anfall.

Orsakerna till att en hund får ett anfall kan vara många. Sjukdomar i kroppen kan sänka den normala kramptröskeln med epileptiska anfall som följd. Detta ser vi bland annat vid för lågt blodsocker. Förändringar i hjärnan så som ärrbildningar, tumörer eller inflammationer kan också orsaka epileptiska anfall.

Det finns även olika typer av epileptiska anfall, man brukar framförallt tala om två typer: partiella och generaliserade anfall. Vid ett partiellt anfall sker det en urladdning av hjärnceller i en liten del av hjärnan som till exempel kan yttra sig i att hunden rycker i ena tassens. Under ett generaliserat anfall sker det en urladdning i hela hjärnan, det vill säga hela hunden ligger och krampar. Vissa hundar kan även få partiella anfall som övergår i generaliserade.

I en studie rörande idiopatisk epilepsi på rottweiler framkom att alla hundar med sjukdomen som inkluderades i studien hade sjukdomsdrabbade släktingar, men ingen kartläggning av nedärvningsmönstret inom rasen gjordes. Hur sjukdomen generellt nedärvs varierar, men hos de flesta raser misstänks ett recessivt eller komplext nedärvningsmönster.

Officiella hälsoprogram

Rottweiler har idag officiella hälsoprogram för höftledsdysplasi (HD), armbågsledsdysplasi (ED) och den neurologiska sjukdomen JLPP. Resultat från dessa hälsotester är officiella och registreras av Svenska Kennelklubben. Resultat för HD och ED ska finnas registrerade hos SKK innan parning, JLPP är idag frivilligt att testa för och registrera hos Svenska Kennelklubben.

Höftledsdysplasi

Höftledsdysplasi (HD) är en felaktig utveckling av höftleden och en relativt vanlig skelettrubbning hos många hundraser. Inom Svenska Kennelklubben gör man ansträngningar för att komma tillrätta med de problem som hundaveln står inför. Det finns sedan omkring 20 år tillbaka ett genetiskt hälsoprogram formulerat av SKK.

Risken för att en hund ska utveckla HD är betingat av såväl arv som miljö, arvs gången är komplex (kvantitativ). Detta innebär bland annat att även hundar med normala höftleder (grad A eller B) kan producera avkommor som utvecklar HD. Risken för att hund med normala höftleder ska producera avkomma som utvecklar HD ökar om dess föräldrar och/eller syskon har HD. Rubbningen i ledens utveckling äger rum under hundens uppväxttid. Först när skelettet vuxit färdigt kan man bedöma höftledens utseende med hjälp av röntgen.

Gradering av höftledsstatus sker enligt normer fastställda av Fédération Cynologique Internationale (FCI). Normerna bygger på dels passform mellan höftledskula och höftledsskål, dels på djupet av skålen dvs. hur djupt höftledskulan ligger inne i skålen. Lederna graderas i 5 grupper:

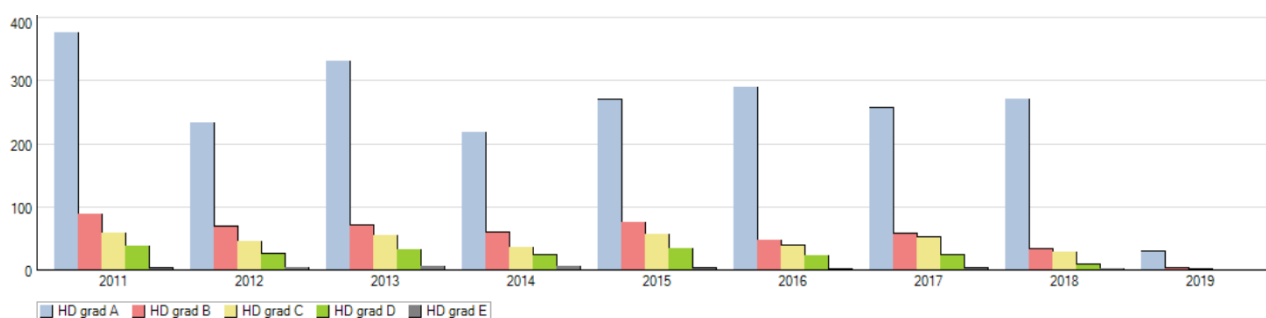
A = normala höftleder grad A
B = normala höftleder grad B
C = lindrig dysplasi

D = måttlig dysplasi
E = höggradig dysplasi

Det är omöjligt att enbart med hjälp av en röntgenbild kunna utläsa om en hund har besvär av sin HD. Det finns hundar som är halta och visar andra tecken på smärta trots att de bara har en lindrig dysplasi, medan enstaka hundar med kraftig dysplasi uppträder helt symptomfria. HD kan förr eller senare ge upphov till förslitning av brosket i höftleden. Broskförslitningar kan inte ses på röntgenbilden men i de fall benpålagringar uppkommer kan dessa urskiljas på en röntgenbild. Pålagringarna ökar i regel med åldern och leder ibland till att höftleden blir helt deformerad hos den gamla hunden.

Graden av benpålagring anges som:

LBP = lindriga benpålagringar
MBP = måttliga benpålagringar
KBP = kraftiga benpålagringar

Armbågsledsdysplasi

Armbågsledsdysplasi innebär en onormal utveckling av armbågsleden och förkortas ED efter den engelska benämningen "elbow dysplasia".

Vid den centrala granskningen av röntgenbilderna graderas armbågsledsartros enligt följande skala, som också används internationellt:

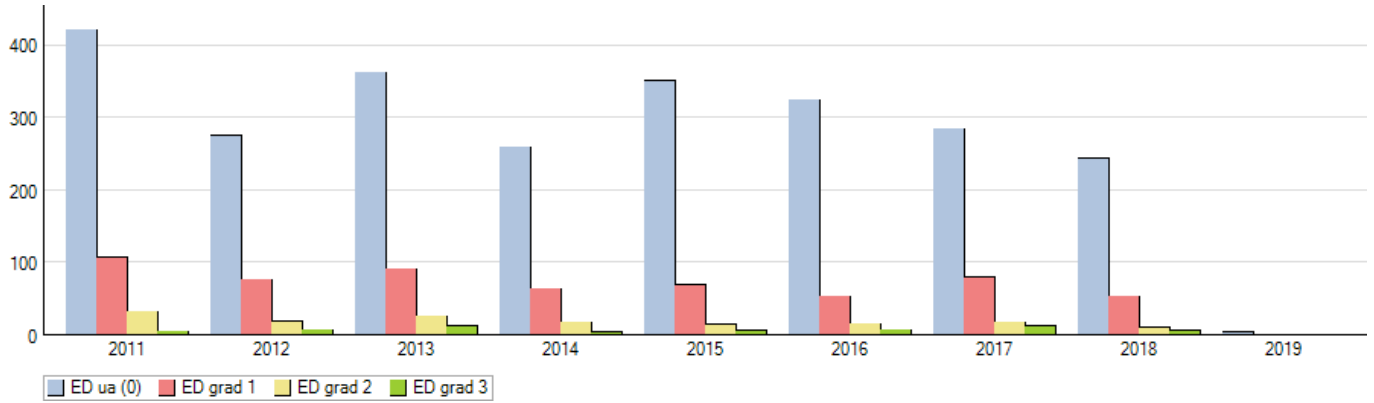
0 = inga påvisbara förändringar 2 = måttliga benpålagringar 2 - 5 mm
1 = lindriga benpålagringar upp till 2 mm 3 = kraftiga benpålagringar över 5 mm

Något säkert samband mellan graden av benpålagringar och smärtsymtom finns inte, men unga hundar, med måttliga eller kraftiga pålagringar, visar ofta stelhet och hälta, framförallt efter hård motion.

Arvsgången för ED är komplex där både arv, med många gener i samverkan (polygen), och miljö är bidragande orsaker till sjukdomens utveckling. Andelen ED fria hundar ökar något och har de senaste fyra åren legat på 72,2–81,2%. Andelen ED1 ligger på ca 20 %.

Diagnos	2009		2010		2011		2012		2013	
ED UA (0)	553	(73,1%)	416	(70,5 %)	420	(74,5 %)	275	(73,1 %)	362	(73,7 %)
ED grad 1	164	(21,7%)	132	(22,4 %)	107	(19,0 %)	76	(20,2 %)	91	(18,5 %)
ED grad 2	34	(4,5 %)	30	(5,1 %)	32	(5,7 %)	18	(4,8 %)	26	(5,3 %)
ED grad 3	6	(0,8 %)	12	(2,0 %)	5	(0,9 %)	7	(1,9 %)	12	(2,4 %)
Totalt antal undersökta	757		590		564		376		491	
Snittålder för undersökning (månader)	15		16		15		15		14	
Antal födda	1 280		1 051		939		657		731	

Diagnos	2014		2015		2016		2017		2018	
ED UA (0)	259	(75,5 %)	350	(79,7 %)	324	(81,2 %)	285	(72,2 %)	277	(77,6 %)
ED grad 1	63	(18,4 %)	69	(15,7 %)	53	(13,3 %)	80	(20,3 %)	62	(17,4 %)
ED grad 2	17	(5,0 %)	14	(3,2 %)	15	(3,8 %)	17	(4,3 %)	11	(3,1 %)
ED grad 3	4	(1,2 %)	6	(1,4 %)	7	(1,8 %)	13	(3,3 %)	7	(2,0 %)
Totalt antal undersökta	343		439		399		395		357	
Snittålder för undersökning (månader)	15		15		15		14		14	
Antal födda	510		656		579		592		648	

Bilden visar armbåge grad 0 (vänster) samt armbåge grad 1 (höger)

Index för HD och ED

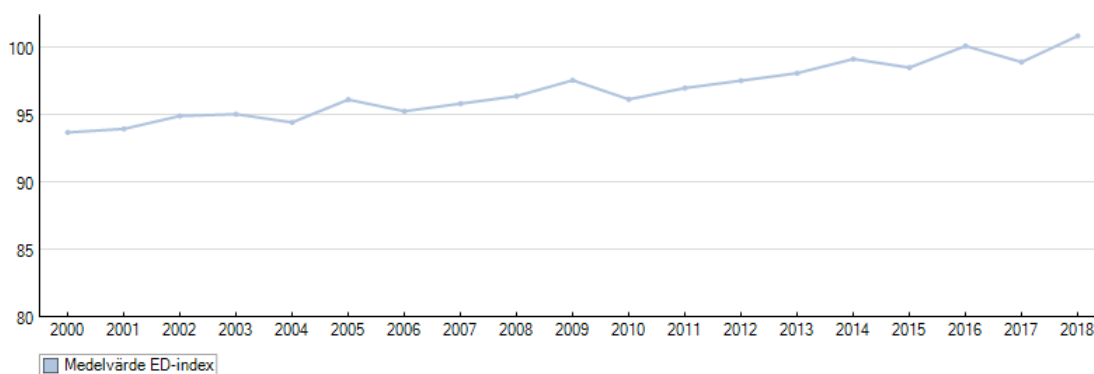
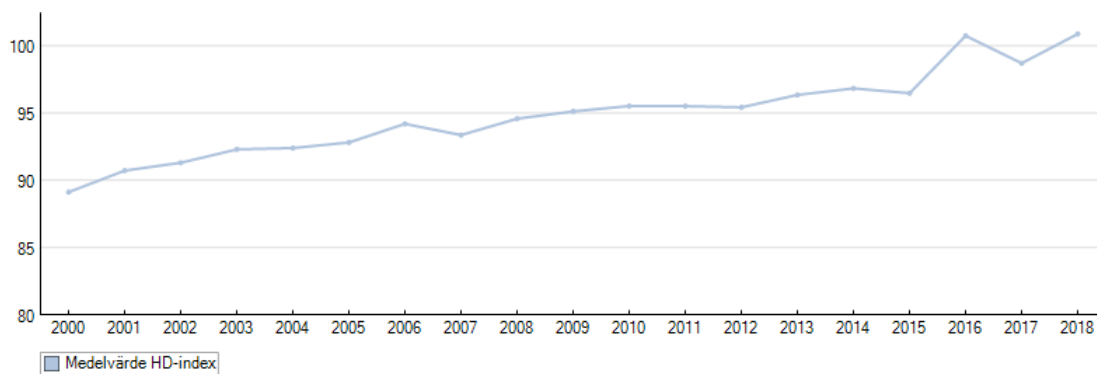
Sedan 2012 görs skattning av avelsvärden, även kallat index, för HD och ED för att få ett effektivare avelsarbete för bättre ledhälsa hos hund.

Vid skattningen av index utnyttjas alla tillgängliga data, d.v.s. all information om släktingars ledstatus som finns i SKK:s register för den aktuella rasen inkluderas i beräkningarna. Vid varje ny analys (uppdatering) med nytillkommen information, till exempel i form av nya röntgenresultat för HD eller ED, skattas avelsvärden för samtliga individer på nytt.

Den statistiska modell som används av SKK vid skattning av avelsvärden för HD och ED inkluderar effekt av kön, födelsemånad, ålder vid röntgen, sederingspreparat samt kombinationen av veterinärklinik och undersökningsår. Genom att inkludera information om systematiska miljöfaktorer i den statistiska modellen kan korrigering för dessa faktorer göras. Jämförelser av avelsvärden för individer av olika kön, ålder o.s.v. blir därmed mer rättvisande.

Indexet uttrycker hundens skattade avelsvärde för HD eller ED i förhållande till genomsnittet i rasen, eller mer exakt: i förhållande till den för rasen definierade referenspopulationen. Ofta definieras detta genomsnitt som ett index på 100. Eftersom den genomsnittliga HD-/ED-statusen inte är densamma i de olika raserna motsvarar ett index på 100 olika HD-/ED-status beroende på ras. Generellt är dock att hundar med ett index över 100 förväntas lämna avkommor med bättre HD-/ED-status än genomsnittet i rasen (referenspopulationen), och hundar med ett index under 100 förväntas lämna avkommor med en HD-/ED-status som är sämre än genomsnittet.

Bilderna nedan: Utveckling av medelvärde för HD- respektive ED-index år 2000 – 2018

Andel röntgade hundar

Andelen röntgade hundar har en positiv trend och har ökat med i snitt ca 1 % per år sedan 2008. 2017 var andelen röntgade hundar 65,5 %.

Snittåldern för röntgen har minskat från 16 månader till 14 månader 2018 och det är en faktor som påverkar index – hundar som röntgas senare i livet med samma resultat får högre index eftersom resultatet räknas som säkrare.

HD och ED status för föräldradjur

Tittar vi närmare på föräldradjurens HD status ser vi att parningar med A+A har legat konstant på 68 % av alla kullar, A+B har ökat från 25 % 2008 till 32 % 2018, A+C ca 1 % per år, A+D har vi haft ca 1 kombination per år sedan 2015.

Föräldradjurens diagnos vid parningstillfället

Föräldradjur		Kullar födda										
Kombinationer		2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
HD grad A	HD grad A	134	121	107	109	82	93	61	70	67	58	65
HD grad A	HD grad B	50	52	38	36	23	20	21	24	23	25	32
HD grad A	HD grad C	1	2	1		1	2	1	1			1
HD grad A	HD grad D								1			1
HD grad A	HD ua						1	1				
HD grad B	HD grad B	6	2	5	2	2	2	3	4	2	3	1
HD grad B	HD grad C		1									
HD grad B	HD ua					1						
HD grad C	HD grad C	1										
HD grad C	HD grad D		1									
okänt	HD grad A	8	11	11	3		1	2	2		3	
okänt	HD grad B		2	6				1	2	1		1
okänt	okänt	1	2			1	1		1		1	

Föräldradjur med status ED 0+0 har legat ganska konstant på ca 75 %, ED 0+1 har minskat något från 20 % 2008 och snittade 16 % 2009–2016, dock låg det på 23 % 2017, ED 0+2 har ökat från i snitt 2 % 2008–2017 för att 2018 ligga på 4 %.

Föräldradjurens diagnos vid parningstillfället

Föräldradjur		Kullar födda										
Kombinationer		2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
ED ua (0)	ED ua (0)	147	146	112	108	79	99	75	78	75	63	81
ED ua (0)	ED grad 1	40	26	32	30	22	15	8	18	16	21	13
ED ua (0)	ED grad 2	1	3	2	5	3	2	2	1		2	4
ED grad 1	ED grad 1	4	4	5	3	4	2	2	3	1		
ED grad 1	ED grad 2	1			1	1						1
okänt	ED ua (0)	5	10	16	3		1	2	4		3	2
okänt	ED grad 1	1	3	1				1				
okänt	ED grad 2	1								1		
okänt	okänt	1	2			1	1		1		1	

JLPP

JLPP, Juvenile Laryngeal Paralysis & Polyneuropathy, är en neurologisk sjukdom som kan ge symtom från flera delar av kroppen (poly) samtidigt. Sjukdomen är dödlig och debuterar i låg ålder, redan under valptiden. Tidiga symtom på JLPP är bland annat andningsproblem, framförallt i samband med ansträngning. Hundarna kan även hosta och sätta i halsen när de dricker och/eller äter. Dessa symtom följs av förlust av koordination i bakbenen och senare även frambenen. Symptomen förvärras tills dess att hunden inte längre kan röra sig. Det bör noteras att det inom rottweiler även förekommer andra neurologiska sjukdomar med liknande symtom varför risken för feldiagnostisering inte helt kan uteslutas. JLPP nedärvs autosomt recessivt, vilket betyder att den drabbade hunden har fått sjukdomsanlaget från båda sina föräldrar.

Drabbade hundar har alltså ärvt den muterade genvarianten från båda sina föräldrar. Dessa klassificeras med DNA-test som genetiskt affekterad. Anlagsbärande hundar har ärvt sjukdomsanlaget från den ena föräldern och riskerar därmed att föra detta vidare till sina eventuella avkommor. En anlagsbärande hund (n/m) riskerar inte själv att bli kliniskt affekterad av JLPP men får endast användas i avel under förutsättning att den paras med en fri/normal hund (n/n).

Svenska Kennelklubbens avelskommitté har, efter ansökan från ras- och specialklubb, beslutat om hälsoprogram på nivå 1 avseende DNA-resultat för JLPP hos rottweiler. Hälsoprogrammet innebär central registrering av resultat avseende JLPP, utan något krav på test inför avel. Svenska Rottweilerklubben rekommenderar dock att minst en förälder skall vara testad fri innan parning.

Sammanfattning

Vid val av avelsdjur ska man beakta att de flesta sjukdomar har en viss genetisk nedärvning och att det därför är av största vikt att ta hänsyn till hela familjebilden. För att gynna rasen ska vi vara ärliga, noggranna och kritiska vid valet av avelsdjur med hänsyn till deras hälsa. Det är även viktigt att ta hänsyn till hela den kända familjebilden och inte bara titta på den tilltänkta tiken och hanen.

Mål

Kortsiktiga mål

- ✓ Att öka andelen röntgade hundar till 70 % per årskull
- ✓ Att vara behjälpliga och uppmuntra medlemmar att följa utvecklingen i forskningsprogram gällande tumörer och cancer hos hund
- ✓ Att 80% av alla kullar har ett preliminärt kullindex för ED och HD på minst 101 vid parning

Långaiktiga mål

- ✓ Andelen röntgade hundar ska ligga på en stadig nivå av minst 75 % per årskull
- ✓ Mindre än 10 % C-höfter
- ✓ Att 90% av alla kullar har ett preliminärt kullindex för ED och HD på minst 101 vid parning

Strategier

Epilepsi

- ✓ Använd inte drabbad individ i avel
- ✓ Vänta med avelsdebut hos syskon till sjuk hund tills de är 3,5–4 år
- ✓ Följ och bidra till pågående forskning
- ✓

HD och ED

- ✓ Att alla kullar har ett preliminärt kullindex för ED och HD på minst 101 vid parning
- ✓ Erbjud utbildning i index och diskussionsforum för index
- ✓ Öka kunskapen om index vid parning med hund som ej är svenskfödd

Rörelseapparaten

- ✓ Använd inte drabbad individ i avel samt att undvik att para två individer där nära släktingar (föräldrar/syskon) drabbats av korsbandsproblem
- ✓ Undersöka graden av och förekomst av ryggproblem hos rottweiler genom enkät till uppfödare och enskilda hundägare
- ✓ Samarbeta med SLU gällande ryggproblematik

Mage/tarm

- ✓ Att undersöka graden av och förekomst av mag-/tarmproblem hos rottweiler genom enkät till uppfödare och enskilda hundägare

Tumörer

- ✓ Att vara behjälpliga och följa utvecklingen i forskningsprogram gällande tumörer och cancer hos hund

Övrigt

- ✓ Införa webbaserade utbildningar via rasklubben
- ✓ Öka andelen uppfödare som är medlemmar i rasklubben
- ✓ Skapa incitament för uppfödare att få sina valpköpare till röntgen

Mentalitet

Rottweilern är till sin grundläggande natur vänlig och godmodig. Rasen ska vara tillgiven, följsam och arbetsvillig. Den ska ge ett kraftfullt intryck och uppträda med självsäkert, vara nervfast och oförskräckt. En rastypisk rottweiler reagerar med stor uppmärksamhet på sin omgivning, men är samtidigt lugn och eftertänksam.

I rasstandarden finns flera diskvalificerande fel beskrivna kopplade till rottweilerns uppförande och karaktär. Rädda, skygga, fega, argisinta, överdrivet misstänksamma eller nervösa hundar är inte rastypiska rottweiler och det är därmed inte önskvärt med dessa egenskaper inom rasen.

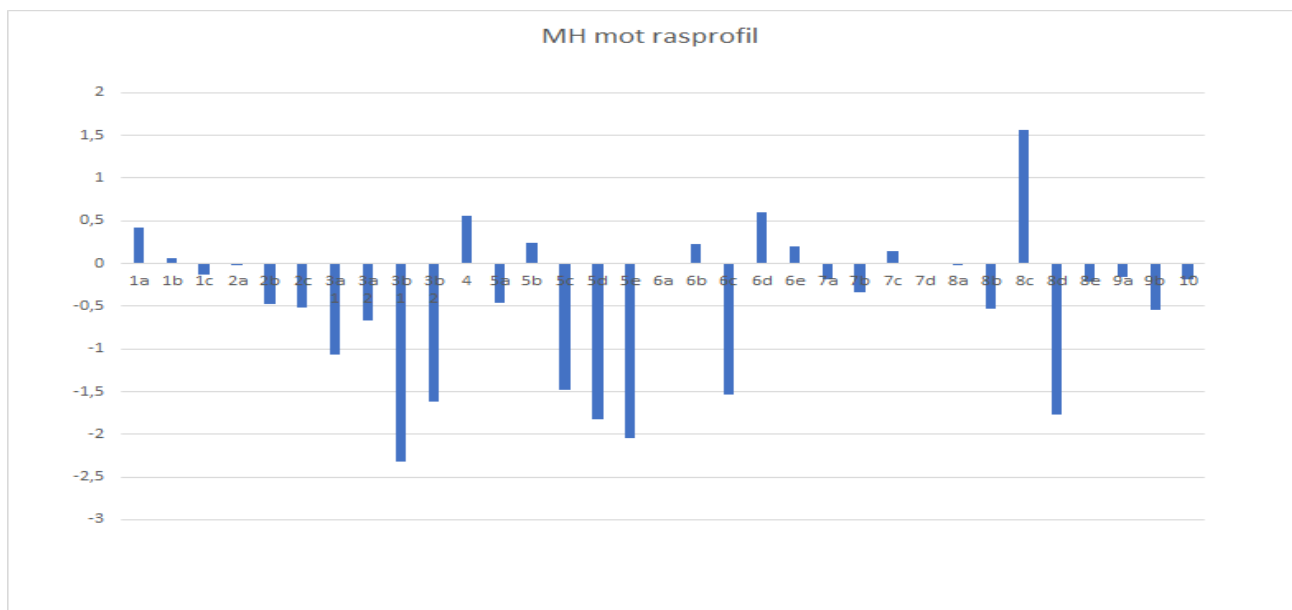
Nulägesanalys

Idag mentalbeskrivs drygt hälften av alla rottweiler som registreras i Sverige. För att kunna ge en rättvisande bild av rasens mentala status är det viktigt att vi hela tiden arbetar för att fler rottweiler utvärderas genom mentalbeskrivningar. Rottweiler är ändå en av de raser som har flest antal mentalbeskrivna hundar, och det ger ett underlag som får anses relativt tillförlitligt för att kunna beskriva och utvärdera rasens mentala status.

I förhållande till rasklubbens rasprofil för MH (bilaga 2) och de egenskaper som anses betydande för en framgångsrik brukshund, är det inom följande områden önskvärt med ett högre egenskapsvärde på MH än det vi har inom rasen idag:

- ✓ Gripande
- ✓ Nyfikenhet
- ✓ Jakt

Dessa egenskaper har en relativt hög arvbarhet och är därför i större utsträckning möjliga att påverka genom ett selektivt avelsurval – det vill säga genom att använda avelsdjur med högre värde än medelvärdet för rasen.

Följande egenskaper avviker med mer än +/- 0,5 mot den önskade rasprofilen:

2c.Lek 1 grip/dragkamp

3a 1.Förföljande

3a 2.Förföljande

3b 1.Gripande

3b 2.Gripande

4.Aktivitet

5c.Avst.lek nyfiken

5d.Avst.lek leklust

5e.Avst.lek samarbete

6c.Överr. nyfikenhet

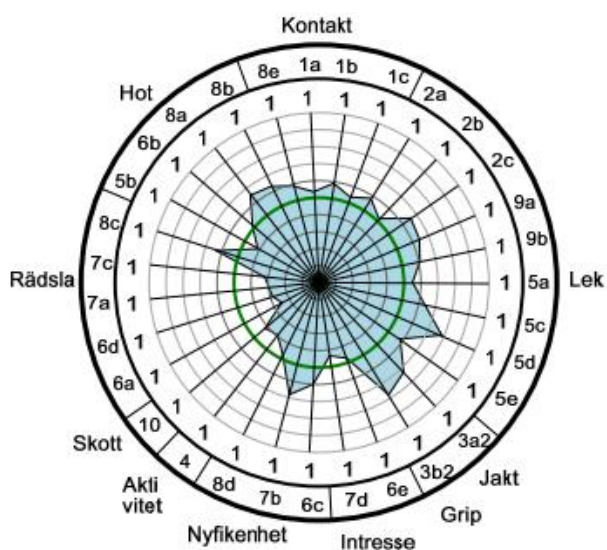
6d.Överr. kv. rädsla

8b.Spöken kontroll

8c.Spöken rädsla

8d.Spöken nyfikenhet

9b.Lek 2 gripande

Bilden visar ett spindeldiagram för rasen rottweiler

Mentalbeskrivning (MH)

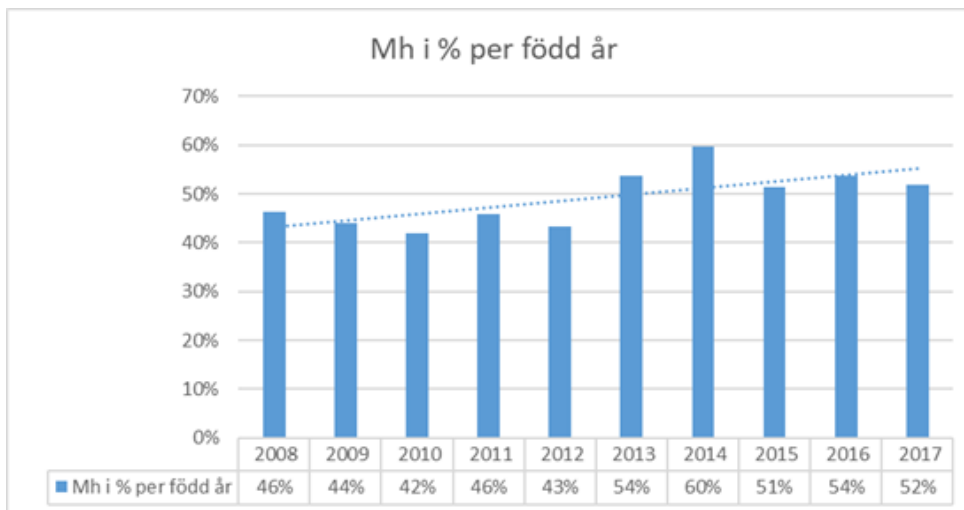
MH är en testsituation där resultaten bevisats ha en viss grad av ärftlighet. Främst är MH avsett att användas som en prövning av avkommor, för att man ska kunna se tendenser i vilka egenskaper föräldrarna nedärver. MH ger också värdefull information om hundens vardagsbeteende för den enskilde hundägaren.

En rottweiler måste ha genomfört ett MH med känd mental status för att få registrera valpar hos Svenska Kennelklubben. För hundar över 18 månader är MH ett krav för tävlande i bruksprov och för att kunna delta på tjänstehundutbildning.

Det är viktigt att ta hänsyn till helheten och inte bryta ut enskilda egenskaper när man tittar på resultatet från ett MH. Ur avelssynpunkt är det viktigt att se till hela familjegruppens resultat och inte bara stirra sig blind på enstaka individer. Till sin hjälp kan hundägare och andra intresserade använda sig av SKK:s avelsdata för att ta fram så kallade spindeldiagram över både enskilda hundar och grupper av avkommor.

Antal mentalbeskrivna rottweiler

Under åren 2009 till 2018 har i medeltal 52 % av de rottweiler som registrerats deltagit i mentalbeskrivning.

Sammanställning per år	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Antal födda	1 280	1 051	939	657	731	510	656	579	592	648	593
Hundar med känd mental status	563	441	430	285	392	304	338	313	308	202	-

Fördelningen av mentalbeskrivna hundar är ojämn. Ett antal uppfödare får en hög andel av sina avkommor till mentalbeskrivning. För andra inskränker sig mentalbeskrivningen till enstaka hundar som behöver MH för avel eller tävling.

Oönskat beteende

Rottweiler ligger på en andra plats i statistiken över hundar med rapporteringskod vid prov och tävlingar arrangerade av SKK och SBK. Hundar kan även ha oönskade beteenden i vardagen som inte resulterar i rapportering men som kan upplevas jobbigt för ägaren. Det kan handla om hundmöten, vaktar mat/leksak, kloklippning eller veterinärbesök.

Utskottet för mentalitet inom Svenska Rottweilerklubben arbetar aktivt med att utbilda och stötta hundägare för att förebygga hanteringsproblem och andra problem relaterade till ibland mentala egenskaper. Utskottet följer även upp varje enskild rapportering som inkommer till SKK /SBK, genom att ta kontakt med ägare för att hjälpa och stötta i fortsatt hantering av ärendet.

Oönskade beteenden kan rapporteras på olika sätt inom Svenska Kennelklubbens organisation.

Rapporterings kod: Rapporteringskod A har tillkommit för att SKK i olika sammanhang skall kunna skilja 0 pris som tilldelats hund med hänvisning till uppförande/mentalitet, från 0 pris som utdelats på grund av hundens exteriör. Det kan betyda att en hund med rapporteringskod A kan ha varit allt från blyg och kanske rädd till att den morrat och försökt bita eller på annat sätt visat aggressivitet. Även dåligt uppförande mot andra hundar kan rendera 0 pris och därmed rapporteringskod A. Om en hund erhåller rapporteringskod A vid tre tillfällen blir hunden avstängd från avel, prov, utställning och tävling på livstid.

Oacceptabelt beteende: En hund som under utställning, prov, tävling, beskrivning eller klubborganiserad aktivitet uppvisar ett oacceptabelt beteende genom att visa aggressivitet, göra utfall eller på annat sätt uppträda hotfullt mot människor och/eller andra hundar eller tamdjur, ska på särskild blankett rapporteras till SKK av tjänstgörande funktionär. Hunden blir avstängd i väntan på test som utförs av SKK utsedd person som har särskild kunskap i att göra en bedömning av hunden.

Mentalindex

Svenska Rottweilerklubben deltar sedan 2019 i en projektgrupp för utveckling av mentalindex. I projektgruppen, som initierats av Svenska Kennelklubben, deltar även representanter för Svenska Brukshundklubben och SLU.

Rasprofil för MH

Rottweilerklubben har under många år använt sig av en så kallad rasprofil för MH för att beskriva vilka egenskaper och reaktioner vid MH som är önskvärda och rastypiska, respektive oönskade och inte rastypiska för rottweiler.

Rasprofilen är framtagen av mentaldomare och mentalbeskrivare med särskild erfarenhet av rottweiler. Rasprofilen är en vägledning och ska ses som ett hjälpmedel för valpköpare och uppfödare av rasen. Ett slags komplement för att beskriva rastypsikt beteende hos rottweiler.

Att en hund följer rasprofilen för MH betyder inte automatiskt att hunden är lämplig för avel. En hund som inte följer rasprofilen behöver heller inte vara olämplig för avel. Uppfödare måste alltid göra en sammantagen värdering av den aktuella hunden, med utgångspunkt i rastypsikt och önskvärt beteende.

Utgångspunkten för rasprofilen är rasstandarderna för rottweiler. Rottweiler är en brukshund som ska vara målinriktad, med stor lek och nyfikenhet, men samtidigt eftertänksam och inte kasta sig in i olika situationer.

För aktuell rasprofil se bilaga 2.

De gula rutorna i rasprofilen motsvarar reaktioner eller avreaktioner som är önskvärda (rastypiska) för rottweiler. De svarta rutorna motsvarar reaktioner eller avreaktioner som inte är önskvärda (inte rastypiska) för rottweiler. I vissa fall motsvarar de svarta rutorna ett diskvalificerande fel enligt rasens standard, bland annat rädslor och brister i kontakt och hantering. Avel på hundar med reaktioner i de svarta rutorna bör endast ske med återhållsamhet, och efter noga övervägande av uppfödaren.

Korningens mentaldel (MT)

Under perioden 2009–2018 har 1 503 rottweilers deltagit vid MT (korningens mentaldel) vilket i snitt är ca 150 hundar/år. Av dessa har 89% erhållit ett godkänt resultat.

Cirka 96 % av alla hundar klarar sig över poänggränsen på 50 på testets första del som mäter hundens samarbete, gripande, förföljande och uthållighet.

Cirka 89 % av hundarna klarade även gränsen på 215 poäng i testets andra del. Här mäts hundens sociala självsäkerhet, nyfikenhet, samspel, handlingsförmåga, koncentration, avreaktion, minnesbilder, rädsla, aggressivitet, nyfikenhet, skott och imponerbeteende.

(Imponerbeteende – hundens försök att imponera genom stel kropp, höjd stilla svans och stirrande mot den andra parten. Det kan också inkludera försök att kontrollera och fysiskt mäta sig med motparten.)

Sammanfattning

Rottweilern är en kraftfull hund som har en hel del kamplust, jaktlust, integritet och viss dominans. Det är egenskaper som lämpar sig väl för en arbetande hund, men kan innebära utmaningar för hundägaren och kräver eftertanke vid val av avelsdjur. Det finns många mentala egenskaper att ta hänsyn till vid urval av avelsdjur för att förvalta den rastypiska karaktär och mentalitet som rasstandardens beskriver för rottweiler. Det är genom noggrant urval vi kan bibehålla och förbättra rasens egenskaper och lämplighet som brukshund och familjemedlem.

Det är viktigt att uppfödare och hanhundsägare inom rasen sätter sig väl in i vad ett MH visar och hur man kan använda resultaten från MH i sitt avelsarbete.

Innan man parar hundar är det viktigt att man tittat på familjebilden i flera generationer. Med importerade hundar, där vi inte kan följa bakomliggande arv på samma sätt genom MH, är det viktigt att man via andra kanaler söker information om de mentala egenskaper som finns hos hunden.

Hantering och socialitet är ett område vi behöver fokusera på inom rasen. Både genom att stötta och vägleda hundägare, men inte minst genom avel. Våra hundar måste vara hanterbara och normalt sociala för att fungera som brukshundar och familjemedlemmar.

Men det vi kallar mentala egenskaper är inte bara ett resultat av aveln. Det finns i många fall även en stor miljöpåverkan på de egenskaper vi mäter. Därför är det viktigt att man redan från valpstadiet ger hunden möjlighet att utveckla ett önskvärt beteende. Det börjar redan vid valet av tik. En trygg och social tik ökar chanserna för att valparna också växer upp till trygga och sociala individer.

Gripande, jakt, lek och nyfikenhet har en relativt hög arvbarhet och det är därför viktigt att ta dessa egenskaper i beaktande vid val av avelsdjur. För att förbättra dessa egenskaper bör man välja avelsdjur med högre värden än medelvärdet för rasen.

Mål

Kortsiktiga mål

- ✓ Att öka andelen mentalbeskrivna hundar till 65 % per årskull
- ✓ Att 80% av hundarna som går i avel ligger över rasmedelvärdet (MH) på gripande (3b) och ej under 3 på socialitet (1a och 1c)
- ✓ Informera och utbilda uppfödare och ägare av rasen om vilka mentala delar som samverkar och påverkar hundarnas beteende
- ✓ Utökad samarbete mellan föreningens utskott i frågor som rör rottweilerns mentalitet

Långsiktiga mål

- ✓ Att 70 % hundar per årskull deltar på MH
- ✓ Att antalet Rottweiler som deltar på MT ökar till 200 hundar/år
- ✓ Att rasmedelvärdet på avståndsleken ökar till 3,8
- ✓ Att rasmedelvärdet på aktivitet sjunker till 3,0

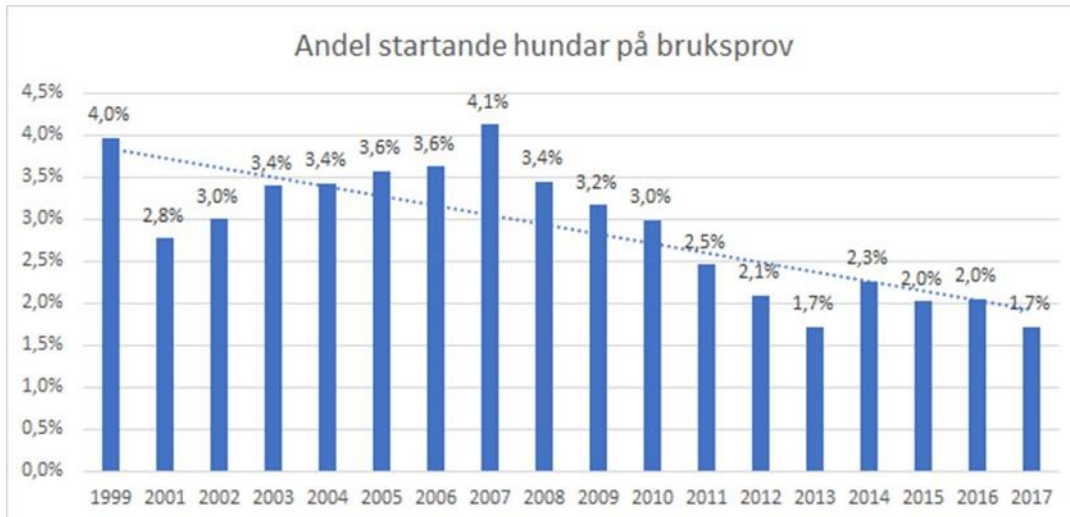
Strategier

- ✓ Att använda avelsdjur som bidrar till ett högre/lägre rasmedelvärde enligt rasprofilen
- ✓ Att inte använda avelsdjur med hanteringsproblem (ruta 1 eller 2 i mom. 1a och 1c på MH)
- ✓ Att ha ett aktivt och kunnigt utskott för mentalitet
- ✓ Informera uppfödare och hundägare om vikten av att delta vid MH
- ✓ Erbjud utbildningar och föreläsningar gällande rottweilerns mentalitet
- ✓ Att arbeta preventivt gällande hantering, hundmöten osv.
- ✓ Fortsatt arbete med att ta hand om "problemhundar" och hundar som rapporteras för oacceptabelt beteende
- ✓ Informera och utbilda uppfödare och hundägare för att öka intresset för MT

Bruksegenskaper och deltagande vid bruksprov

Nulägesanalys

De senaste 18 åren har antalet rottweiler som deltar vid bruksprov minskat markant och vi har i dagsläget ett mycket lågt antal startande hundar på bruksprov och IGP.

Rottweiler har flera framgångsrika ekipage inom patrull, spår, sök, lydriad, rallylydriad och IGP på högsta nivå, men vi saknar bredden.

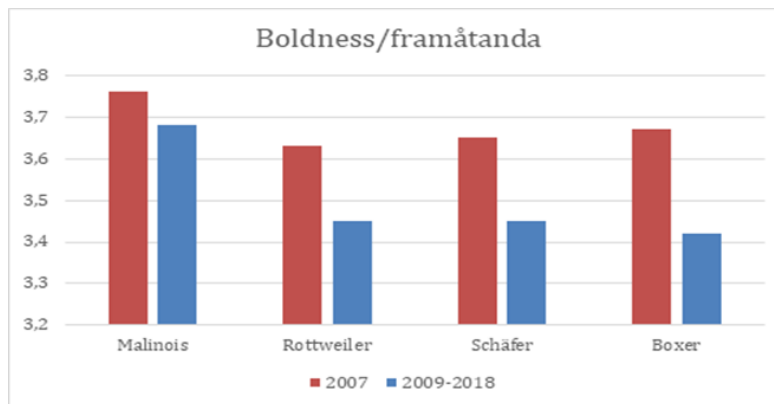
Mentalitet och bruksegenskaper

I en studie av Svartberg (2002) jämfördes prestationer på bruksproven med hundarnas framåtanda, såsom den mäts i MH. Studien inkluderade två raser, tysk schäfer och belgisk terverens. Hundens värde för framåtanda räknades ut genom att väga samman de fyra faktorerna lekfullhet, jaktlust, socialitet och nyfikenhet/orädsla från MH beskrivningen (Svartberg & Forkman, 2002). För bruksprovet delades hundarna in i olika kategorier beroende på vilken nivå de presterade på, ägarnas erfarenhet att träna hundar i bruks, hundens ålder vid framgång och hur många försök hunden behövde för att lyckas på provet.

Det visade sig att ägare med mer erfarenhet ofta har hundar med högre framåtanda än ägare med mindre erfarenhet vilket gjorde att det inte kunde dra några slutsatser av studien.

Studien visade dock att förstagsägare som hade hundar med mer framåtanda lyckades bättre på bruksprovet. Hundar med mindre framåtanda lyckades generellt sämre på bruksprovet och krävde fler försök för att lyckas än hundar med mer framåtanda. Hundar med mindre framåtanda nådde därav framgång först vid högre ålder. Studien fann en stark koppling mellan framåtanda och bra prestationer på bruksprovet. Detta tyder på att selektion för högre framåtanda skulle kunna ge bättre arbetshundar.

2007 utgavs boken "Mentalitetsboken". I denna listades bland annat raserna med högst boldness, dvs framåtanda. Jämför vi de siffrorna med åren 2009–2018 ser vi att de raser som återfanns på topp sex (rottweiler på plats 6) alla har tappat på denna egenskap, vår ras från 3,63 till 3,45.

Mål

Kortsiktiga

- ✓ Att öka andelen Rottweilers som deltar på bruksprov till 5 % per årskull när hunden är 3 år
- ✓ Att öka andelen samhällsnyttiga hundar till 10% godkända hundar / år
- ✓ Att framhålla att rottweilern är en arbetande hund

Långsiktiga

- ✓ Att 20% av alla rottweiler deltar på bruksprov någon gång under sin livstid

Strategi

- ✓ Att använda hundar i avel som bidrar till att bibehålla och utveckla rasen som brukshund
- ✓ Fortsätta med och utveckla "brukssatsningen", ett projekt som bjuder in till prova-på dagar och kurser inom spår, sök, lydning, patrull mm för att öka intresset för bruksprov
- ✓ Öka intresset hos uppfödare och hundägare för bruksarbete och samhällsnyttiga hundar
- ✓ Höja kunskapen om bruksarbete genom läger, kurser och utbildningar
- ✓ Lyfta medlemmars framgångar inom bruksgrenar och samhällsnytta

Exteriör

Nulägesbeskrivning

Rottweilern är en medelstor till stor, kraftigt byggd hund. Den är varken klumpig eller lätt, inte högställd eller luftig. Den välproportionerliga, kompakta och kraftiga kroppen skall ge intryck av stor styrka, rörlighet och uthållighet.

Uppfödare skall vara väl insatta i rasens standard, hundens anatomi och brukbarhet. Eftersom rottweiler är en brukshund som sin rätt då den får arbeta, är det viktigt att vi behåller en funktionell exteriör för rörlighet, styrka och uthållighet. En korrekt rottweiler är byggd för arbete.

Exteriörbedömning / exteriörbeskrivning

Under åren 2009–2018 exteriörbeskrevs 1 385 rottweiler, det vill säga 7 % av alla hundar som är födda under samma period.

Andelen rottweiler som deltar på utställningar har minskat med ca 40 % sedan 1999, från ca 5 000 hundar till ca 3 000 hundar 2018.

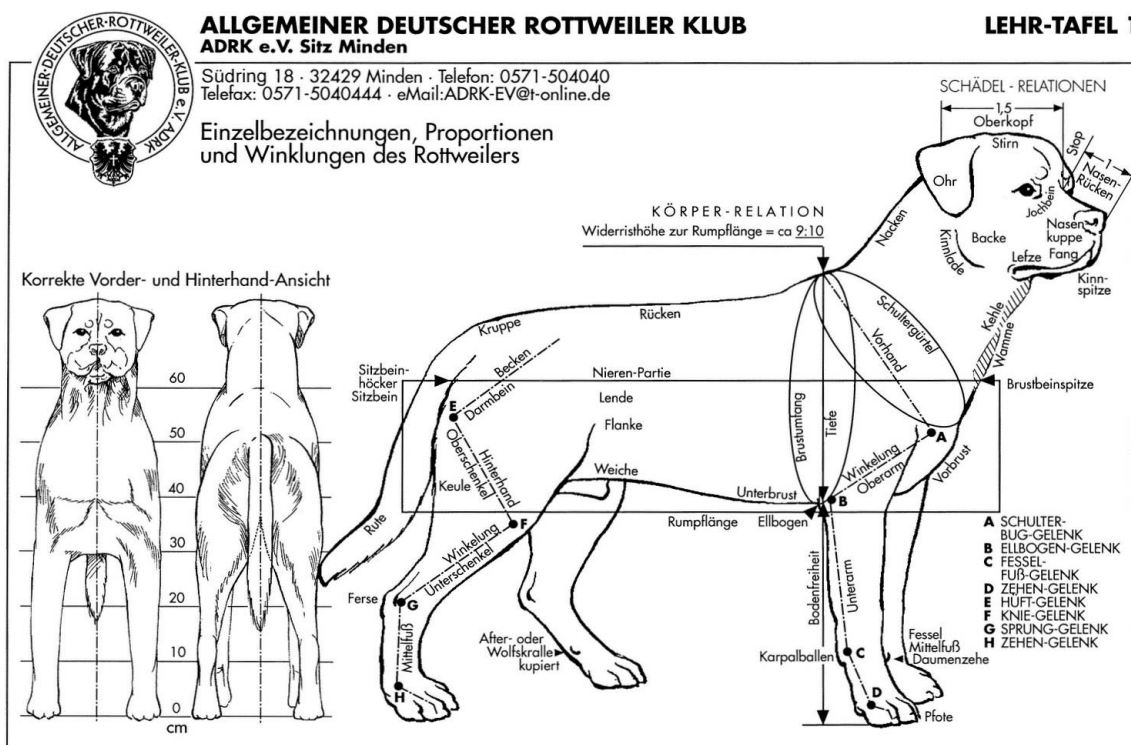
Exteriöra avvikelser

Mankhöjd

2014 genomförde rasklubben en allmän mätning av mankhöjd eftersom det fanns indikationer på att rasen började bli alltför lågställd i förhållande till rasens standard. Utvärdering av de mätningar som gjordes visade att en stor del av hundarna som mättes inte nådde upp till minimimåttet eller låg i spannet för lägsta mått inom rasstandard. Detta gällde både hanar och tikar, men det var företrädesvis hanar som inte nådde upp till minimimåtten. De flesta av tikarna höll sig inom ramen för angivna mått, men i spannet för lägsta mått enligt rasstandard.

Kroppslängd

Det finns en uppfattning att kroppslängden har ökat i rasen. Enligt rasstandardens får kroppslängden inte överstiga 15 % av hundens höjd. Det innebär att en hund med en mankhöjd på 60 cm ska ha en kroppslängd som inte överstiger 69 cm.

Att kroppslängden inte får överstiga 15 % av höjden är viktigt för att ryggen skall vara stark och hålla för arbete.

Nosparti

På senare år har man i flera länder uppmärksammat att rasens nosparti blivit kortare. För korta nospartier kan bland annat innebära andningsbesvär och felställda tänder.

Under 2016 införde Svenska Rottweilerklubben inofficiella mätningar av nosparti och skalle i samband med exteriörbeskrivningar. En första sammanställning av resultaten från rasklubbens mätningar visade inte på ett generellt problem med korta nosar men mätningarna fortsätter tillsvidare. Problemet med korta nospartier ansågs däremot vara så pass utbredd i rasen att tyska rasklubben ADRK 2018 valde att uppdatera rasstandardens för rottweiler och förtydliga måttförhållanden för skalle och nosparti.

Mål

Kortsiktiga

- ✓ Öka andelen exteriörbeskrivna hundar till 15 % per årskull
- ✓ Stimulera och öka intresset för anatomi/exteriör för brukbarhet
- ✓ Fortsatt mäta nosens längd i förhållande till hundens skallparti

Långsiktiga

- ✓ Att mankhöjden ökar för att motsvara den önskvärda enligt rasstandard

Strategier

- ✓ Att både tikar och hanar exteriörbeskrivs innan sin avelsdebut
- ✓ Att genomföra fler mätningar av mankhöjd för att följa upp mätningarna från 2014
- ✓ Att fortsatt mäta förhållandet mellan huvud/nos för att kunna följa utvecklingen
- ✓ Att sammanställa exteriörbeskrivningar gällande förhållandet kroppslängd/ höjd samt redovisa årsvis
- ✓ Att via medlemstidning, hemsida och på sociala medier informera om att rottweilern är en brukshund och att det kräver en exteriör som håller för arbete
- ✓ Arrangera utbildningar i exteriöra frågor
- ✓ Erbjuder fler tillfällen att exteriörbeskriva sin hund
- ✓ Informera och utbilda uppfödare så att de kan göra riktiga val och avvägningar i sitt avelsarbete
- ✓ Att ha ett aktivt utskott som är sakkunniga i frågor som rör rottweilerns exteriör

Det fortsatta arbetet med RAS

Mål och strategier som finns i RAS kan komma att förändras under den kommande revideringsperioden. Om aktuella hälsoprogram förändras, påverkas även mål och strategier i RAS. Kompletterande strategier kan tillkomma under åren, liksom förändringar av strategier som inte fungerar i praktiken.

RAS är Svenska Rottweilerklubbens sammanställda rekommendation för hur avelsarbetet skall bedrivas inom vår ras.

Nästa större revidering av RAS ska genomföras senast 2025. Löpande uppföljning av RAS bör ske årligen och redovisas med tillgänglig statistik från SKK:s Avelsdata och SBK:s Lathunden.

Slutord

De rasspecifika avelsstrategierna för rottweiler utgör grunden för en stor del av det arbete rasklubben ska bedriva under de kommande åren. Styrelsen har det övergripande ansvaret för att implementera RAS i rasklubbens verksamhet, men utskott, uppfödare och inte minst medlemmar måste alla spela en aktiv roll i arbetet med RAS för att vi ska uppnå målen.

En förutsättning för att vi ska få en bred uppslutning kring de gemensamma målen är att vi respekterar varandra, är öppna för ny kunskap och alltid har rasens främsta för ögonen. Det är viktigt att varje uppfödare och hanhundsägare ser på sina avelsdjur och deras avkommor med kritiska ögon. Det är också viktigt att valpköpare är kunniga och kritiska när de väljer valp.

Rasklubbens uppdrag är att informera, vägleda och stötta både uppfödare och valpköpare.

RAS är ett levande dokument och för att vara relevant är det viktigt att revideringsarbetet fungerar och att arbetsgruppen RAS bedriver ett regelbundet arbete med att följa upp, utvärdera och insamla underlag till kommande revideringar.

Avslutningsvis vill arbetsgruppen tacka alla som bidragit till revideringen av RAS under de senaste åren.

Källor

RAS för rottweiler 2006, Lathunden, Svenska Kennelklubbens Avelsdata, exteriörbeskrivningsprotokoll, Agria Breed Profile, SLU.